

Univers Pedagogic

7 (984),
19 februarie 2026

Săptămânalul pedagogilor din toată țara!

pro

PARLAMENTUL A APROBAT ÎN PRIMĂ LECTURĂ MODIFICĂRI MAJORE LA CODUL EDUCAȚIEI

Parlamentul Republicii Moldova a adoptat, pe 12 februarie curent, în primă lectură, un amplu proiect de modificare a Codului Educației. Pachetul legislativ propune intervenții structurale menite să reducă inechitățile din sistem, să consolideze incluziunea și să modernizeze mecanismele de administrare și evaluare din învățământ.

Incluziune și sprijin pentru elevii vulnerabili

Noile reglementări prevăd extinderea accesului la cursuri de limba română pentru copiii reveniți din diasporă și pentru minorii cetățeni străini, pe fondul creșterii solicitărilor. În paralel, vor fi instituite grupe restrânse de sprijin pentru elevii cu dizabilități severe, asistate de două cadre didactice, fără a rupe legătura acestora cu clasele de bază. Monitorizarea eligibilității

va reveni reprezentanților Ministerului Educației și Cercetării.

În școlile auxiliare vor fi organizate clase speciale care să permită continuarea studiilor încă trei ani după finalizarea clasei a IX-a. Măsura este testată în 2025, printr-un program pilot derulat la Chișinău.

Revenirea la sistemul de notare în clasa a IV-a

Documentul legislativ creează cadrul pentru reintroducerea

notelor la disciplinele de examen în clasa a IV-a, începând cu 1 septembrie 2026. Decizia finală va fi fundamentată pe rezultatele programului pilot desfășurat în prezent în mai multe școli care au optat voluntar pentru acest exercițiu. În ultimul deceniu, evaluarea în ciclul primar s-a realizat prin descriptori de performanță.

Autonomie financiară și reguli clare pentru funcții de conducere

Începând cu 1 ianuarie 2027, instituțiile de învățământ cu peste 400 de elevi vor administra direct propriile bugete. La ora actuală, 939 de școli gestionează independent resursele financiare, în timp ce 172 rămân sub administrarea contabilă a autorităților locale.

Proiectul introduce mecanisme clare privind încetarea contractelor pe durată nedeterminată ale directorilor adjuncți și impune organizarea unor concursuri publice pentru ocuparea acestor funcții. Datele statistice arată că aproape 39% dintre adjuncți activează pe termen nelimitat, iar 27% - exercită interimatul, existând situații în care acesta a depășit un deceniu.

(Continuare în pag. 2)

Regulament nou pentru modernizarea și eficientizarea școlilor sportive

Guvernul Republicii Moldova a aprobat, la 11 februarie, un regulament revizuit care redefineste organizarea și funcționarea școlilor sportive din Republica Moldova. Documentul introduce un cadru actualizat de administrare, adaptat statutului de instituții de învățământ extrașcolar și orientat spre performanță, echitate și gestionare responsabilă a resurselor.

Actul normativ urmărește stimularea practicii sportului în rândul copiilor și tinerilor, dezvoltarea sportului de performanță și integrarea efectivă a elevilor cu cerințe educaționale speciale în activitatea de pregătire.

Pentru prima dată sunt stabilite reguli uniforme la nivel național privind admiterea, evaluarea și avansarea sportivilor în grupele de performanță. Promovarea va depinde de rezultatele obținute, iar elevii cu cerințe educaționale speciale și dizabilități vor beneficia de acces clar reglementat la aceleași oportunități de progres.

Sunt introduse proceduri detaliate pentru transferul și legitimarea sportivilor, reducând riscul practicilor neuniforme între instituții.

Regulamentul definește explicit responsabilitățile și drepturile elevilor sportivi și ale antrenorilor, consolidând disciplina instituțională și transparența în procesul de instruire.

Modelul de conducere este armonizat cu principii

le de bună guvernare și cu prevederile din domeniul educației. Organizarea procesului de pregătire va avea la bază acte-cadru elaborate de autoritatea publică centrală de specialitate, pentru a asigura coerență și standarde comune în toate școlile sportive.

Documentul stabilește reguli clare privind serviciile oferite contra cost, modul de colectare și utilizare a veniturilor, precum și raportarea financiară. Instituțiile vor putea primi donații inclusiv prin intermediul platformei guvernamentale de plăți electronice MPay.

Conform datelor furnizate de Biroul Național de Statistică, în Republica Moldova funcționează 104 școli sportive, frecventate de 38.400 de copii și susținute de activitatea a 1.441 de antrenori. Noul regulament creează premisele unui sistem sportiv școlar mai competitiv, mai incluziv și mai bine administrat.

PRIMA EVALUARE NAȚIONALĂ A PERCEPȚIILOR DIN ȘCOLI. CE ARATĂ BAROMETRUL ȘCOLAR 2026

Sistemul educațional din Republica Moldova are, pentru prima dată, un instrument amplu care măsoară cum este percepută școala de către cei direct implicați în procesul educațional. Ministerul Educației și Cercetării a prezentat rezultatele Barometrului Școlar 2026, un studiu care analizează nivelul de satisfacție privind calitatea studiilor, climatul instituțional, respectarea drepturilor copilului și integritatea academică.

Datele au fost făcute publice în cadrul unei conferințe tematice dedicate dialogului despre educație, la care au participat profesori, elevi, directori de școli, reprezentanți ai autorităților și ai partenerilor externi. Ministrul Dan Perciun a subliniat că rezultatele confirmă atât existența unor progrese, cât și a unor domenii care necesită

intervenții rapide. Deși majoritatea respondenților declară că au încredere în propria instituție de învățământ, persistă probleme legate de manuale, echitate, cazuri de bullying și incluziunea copiilor cu dizabilități. În același cadru, Maha Damaj, reprezentantă de țară a UNICEF, a evidențiat rolul școlii în formarea valorilor civice și a încrederii în instituții, menționând că datele cercetării oferă o bază solidă pentru politici publice mai bine

fundamentate. Potrivit studiului, aproximativ 70% dintre elevi, părinți și profesori au o opinie favorabilă despre învățământul general, iar opt din zece elevi și părinți se declară mulțumiți de calitatea studiilor în propria școală. Totuși, disciplinele din aria STEM – fizica, chimia și matematica – sunt privite mai critic, iar manualele la aceste materii sunt considerate dificil de parcurs sau insuficient adaptate nevoilor elevilor.

Elevii își doresc, în plus, să fie pus mai mult accent pe educația pentru sănătate, orientarea profesională, drepturile omului și educația financiară. Ca răspuns, Ministerul anunță o amplă reformă a manualelor, sincronizată cu actualizarea curriculumului. În acest an urmează să fie achiziționate peste o sută de titluri noi, cu un buget de circa 150 de milioane de lei.

(Continuare în pag. 2)

Continuă Campania de abonare, pentru anul 2026!

Dragi cititori,

Vă invităm să fiți alături de săptămânalul nostru și în anul 2026! Abonându-vă la *Univers Pedagogic pro*, veți beneficia cu fiecare ediție de: cele mai relevante informații din lumea educației, interviuri, reflecții și diverse materiale de analiză, utile pentru elevi, studenți, cadre didactice, manageri, alți specialiști și persoane interesate de tot ce ține de tărâmul fascinant al didacticii și instruirii.

Abonarea se face la sediile Oficiilor Î.S. „Poșta Moldovei”.

Fiți parte din comunitatea noastră și așa vă veți conecta la subiecte stringente, dar și la teme inedite ce contează pentru educație!

PARLAMENTUL A APROBAT ÎN PRIMĂ LECTURĂ MODIFICĂRI MAJORE LA CODUL EDUCAȚIEI

(Continuare din pag. 1)

Facilități extinse pentru cadrele didactice

Profesorii din învățământul profesional tehnic vor avea acces la compensații pentru materiale didactice și la indemnizații la angajare, facilități rezervate până acum exclusiv cadrelor didactice din învățământul general.

Reorganizarea rețelei școlare, cu accentul plasat pe calitate

Proiectul mai prevede reorganizarea școlilor cu efective reduse, în vederea îmbunătățirii calității actului educațional. În prezent, 91 de instituții au sub 50 de elevi, iar 247 – sub 90.

În 2025, media rezultatelor la examene în școlile cu mai puțin de 30 de elevi a fost 5,77, comparativ cu peste 7,1 în instituțiile mari. Datele studiilor PISA indică o diferență semnificativă de performanță în favoarea școlilor cu efective mai mari.

Reorganizarea va afecta 73 de școli și aproximativ 1.328 de elevi, adică sub 0,5% din totalul celor peste 330.000 de elevi din țară. Transportul școlar va fi asigurat gratuit, părinții vor primi sprijin financiar, iar cadrele didactice vor beneficia de reconversie profesională, posibilități de relocare și decontare a cheltuielilor de transport, inclusiv indemnizații pentru angajarea într-un alt raion.

Noile integrări: în 2026 nu mai vorbim despre aceeași instituție ca în 2021					
	Integrări		2022	2026	Dif. Suplimentar
USM	2 universități	Studenți	9 520	15 482	62%
	13 institute de cercetare	Cadre didactice	672	867	30%
		Cercetători	265	1 135	320%
UTM	1 universitate	Studenți	7 298	12 276	68%
	3 institute de cercetare	Cadre didactice	474	664	40%
		Cercetători	282	470	66%
UPSC	1 universitate	Studenți	3 472	5 967	72%
	2 institute de cercetare	Cadre didactice	205	349	70%
		Cercetători	43	117	170%

UE: „Culture Moves Europe”, concurs de proiecte de rezidență artistică

Se deschid noi oportunități de finanțare pentru organizațiile culturale din Republica Moldova, grație Programului continental „Culture Moves Europe”, care a lansat un apel dedicat gazdelor de rezidență artistice. Pentru a depune dosarul, solicitanții trebuie să prezinte un concept de proiect de rezidență care să urmărească cel puțin două dintre următoarele obiective: învățare, creație, explorare, conectare sau transformare.

Apelul este deschis pentru Armenia, Georgia, Ucraina și R. Moldova. UE oferă sprijin financiar entităților juridice care doresc să găzduiască 1-5 profesioniști, în cadrul unor proiecte de rezidență menite să le ofere acestora posibilitatea de a învăța, crea, explora, conecta sau transforma. Pot aplica organizațiile înregistrate într-o țară participantă la programul „Europa Creativă”, inclusiv R. Moldova.

De asemenea, sunt vizate structurile care activează în unul dintre domeniile eligibile: literatură, arhitectură, patrimoniu

cultural, design și design vestimentar, muzică și arte vizuale. Totodată, organizațiile trebuie să asigure condiții adecvate de cazare, spații de lucru și cel puțin un mentor care să ofere ghidare artistică rezidenților. Grantul de rezidență acoperă atât cheltuielile gazdei, cât și ale rezidenților.

Organizația gazdă beneficiază de o indemnizație de 50 de euro pe zi pentru fiecare rezident, precum și de sprijin pentru accesibilitate, dacă este cazul. Rezidenții primesc o indemnizație zilnică de 30 de euro, decontarea cheltuielilor de călătorie, în funcție de

distanță și, după caz, suplimente financiare pentru mobilitate verde (400 de euro), familie (200 de euro per copil) și viză (120 de euro).

Inițiativa este finanțată de Uniunea Europeană prin programul „Europa Creativă”. Apelul este deschis până pe 16 martie curent, iar aplicațiile vor fi evaluate după expirarea termenului-limită. Programul oferă diferitelor organizații din țara noastră șansa de a deveni gazde pentru specialiști internaționali și de a consolida schimburile culturale europene prin proiecte de rezidență.

PNUD: În martie vor începe lucrări de modernizare la Liceul „I. Creangă” din Fălești

La Liceul Teoretic „Ion Creangă” din Fălești, în luna martie curent, vor începe lucrările de modernizare ce vizează transformarea acestuia într-o școală model. Aportul financiar în vederea atingerii acestui scop vine din partea Guvernului Poloniei, Uniunii Europene și PNUD Moldova.

Proiectul se va realiza în parteneriat cu Ministerul Educației și Cercetării, iar lucrările sunt planificate pentru circa un an și jumătate. Liceul la care învață 584 de elevi, inclusiv 11 copii cu cerințe educaționale speciale, a fost vizitat recent de oficiali ai Guvernului Poloniei, care au discutat cu elevi, profesori și conducerea școlii despre etapele următoare ale proiectului.

Astfel, peste 1,2 milioane de dolari SUA sunt oferiți pentru realizarea inițiativei de Guvernul Poloniei, iar Uniunea Europeană contribuie cu încă 190 de mii de dolari. Grație acestor mijloace financiare, se va efectua reparația capitală a clădirii, renovarea laboratoarelor de fizică, chimie și biologie, dotarea cabinetului de matematică, modernizarea bibliotecii și echiparea sălilor de clasă cu tehnologii moderne.

De asemenea, va fi construit un etaj adițional, destinat spațiilor educaționale și administrative. Proiectul mai prevede amenajarea unor zone de relaxare pentru elevi și profesori, dar și adaptarea infrastructurii în scopul integrării

rii copiilor cu dizabilități. În plus, va fi reorganizată biblioteca, care va deveni un spațiu modern și multifuncțional de învățare, destinat studiului individual și de grup, socializării și lecturii de agrement. Colecția de cărți va fi extinsă, iar zonele de relaxare vor oferi condiții pentru odihnă și activități educaționale informale.

Olga Jabłońska, director adjunct al Departamentului de Cooperare pentru Dezvoltare al Ministerului Afacerilor Externe al Poloniei, a menționat că „În spatele fiecărei săli de clasă renovate se află un copil mai motivat și mai plin de speranță. Polonia este mândră să sprijine Republica Moldova în vederea îmbunătățirii infrastructurii școlare”.

La rândul său, Daniela Gasparikova, reprezentantul rezident al PNUD în R. Moldova, a specificat că „Modernizarea școlilor înseamnă crearea unor spații care inspiră și transformă investițiile în impact durabil. La Liceul „Ion Creangă” din Fălești, procesul de proiectare a implicat elevi, părinți, profesori și conducerea instituției, ceea ce arată că schimbarea vine din interiorul comunității”.

Cor. UPP

PRIMA EVALUARE NAȚIONALĂ A PERCEPȚIILOR DIN ȘCOLI. CE ARATĂ BAROMETRUL ȘCOLAR 2026

(Continuare din pag. 1)

Se pune accent pe calitatea conținutului, pe o prezentare grafică mai prietenoasă și pe introducerea manualelor digitale interactive pentru disciplinele științifice.

Barometrul mai arată că, deși majoritatea respondenților consideră că drepturile copilului sunt respectate în școli, dreptul la nediscriminare rămâne vulnerabil. De asemenea, nu toate instituțiile sunt pe deplin accesibile copiilor cu dizabilități, iar infrastructura sanitară necesită îmbunătățiri. Autoritățile anunță investiții prin programul „Școala Model” și proiecte de modernizare și accesibilizare.

În ceea ce privește integritatea academică, cercetarea semnalează existența copierii la evaluări și diferențe de percepție între elevi și cadrele didactice. Pentru a consolida corectitudinea examenelor, sunt aplicate mecanisme precum verificarea

centralizată a lucrărilor și implicarea asistenților externi. Totodată, pentru a crește transparența financiară, instituțiile sunt încurajate să utilizeze platforma guvernamentală MPay pentru eventualele donații.

Prevenirea bullying-ului prezintă un alt capitol important. Ministerul pregătește actualizarea ghidurilor metodologice și dezvoltarea unui program național dedicat siguranței și bunăstării elevilor.

Studiul a fost realizat pe un eșantion reprezentativ la nivel național, incluzând mii de elevi, părinți și profesori, precum și directori din peste o sută de școli. Inițiativa a beneficiat de sprijinul mai multor agenții ONU, printre care UNFPA, UN Women și PNUD, cu finanțare din partea Uniunii Europene și altor parteneri internaționali.

LECȚIILE UNUI PROFESOR TÂNĂR CARE INSPIRĂ GENERAȚIILE VIITOARE

La doar 26 de ani, Sergiu Marian își construiește un parcurs solid în educație, continuând o tradiție pedagogică transmisă din generație în generație în familia sa. Crescut într-un mediu în care catedra a însemnat responsabilitate, dăruire și caracter, și-a descoperit chemarea încă din adolescență. Viața i-a oferit însă lecții înainte de a ajunge la catedră: copilăria petrecută în Grecia, adaptarea la un sistem străin, revenirea în țară fără a cunoaște limba română și efortul intens de recuperare. Toate acestea nu l-au descurajat, ci l-au format și i-au consolidat ambiția de a-și urma vocația. Astăzi, Sergiu este profesor de limba engleză la IP Liceul Teoretic „Nicolae Iorga” din Chișinău, predă limba germană într-un centru de limbi străine și urmează studii de doctorat în germanistică. Pentru el, a fi profesor în Republica Moldova nu este doar o profesie, ci o misiune frumoasă, chiar dacă drumul este presărat cu provocări.

- Sergiu, provii dintr-o adevărată dinastie de profesori. Cum a influențat acest lucru alegerea ta profesională? A fost o decizie asumată sau una firească?

- Da, cu adevărat provin dintr-o familie inteligentă, în care bunica mea, Vasilisa Teohari, a fost profesoară de limba română într-o școală rusă. Și surorile bunicii au fost profesoare. Mătușa mea, Larisa Lazar (sora mamei mele), este educatoare, iar ficele ei – Cristina Lazar, profesoară de educație plastică, și Mihaela Lazar, educatoare, – au ales, la rândul lor, aceeași cale. Și mama mea a activat în domeniu, dar nu pentru mult timp. „Dar nu a fost să fie, deoarece, după clasa I, am plecat în Grecia alături de familie. La vârsta aceea nu conștientizam pe deplin că provin dintr-o dinastie de dascăli, însă, prin valorile și principiile transmise de întreaga familie, am ajuns să înțeleg, în clasa a șasea, pe când mă aflam în Grecia, că mi-ar plăcea să devin profesor, mai exact profesor de limba engleză. Am primit o motivație puternică din partea profesoarei mele de limba engleză din Grecia și am avut, totodată, rezultate remarcabile la această disciplină. Decizia de a deveni pedagog a fost una asumată încă din clasa a șasea – dorința de a fi un profesor bun, capabil să transmit aceeași energie și motivație pe care le-am primit, la rândul meu, de la oamenii care au contribuit la formarea mea.

- Privind în urmă, cum crezi că experiența trăită în Grecia ți-a influențat modul de a gândi, de a relaționa cu ceilalți și de a-ți stabili obiectivele?

- Având vârsta de 7 ani, desigur că mă bucuram că voi pleca într-o altă țară, chiar dacă vedeam cum familia mea plângea. În acele momente nu conștientizam pe deplin anumite lucruri, însă știam că părinții mei au făcut tot posibilul pentru ca eu să fiu alături de ei – și au reușit. Locuiam într-o casă modestă, cu două camere, construită din piatră. Aveam propria mea cameră și toate condițiile necesare pentru un copil de 7 ani. Totuși, au existat două dificultăți la

început: limba greacă, pe care nu o cunoșteam, și neacceptarea mea în clasă ca elev străin, ceea ce mă făcea să mă simt incomfortabil.

În mod normal, ar fi trebuit să învăț alături de elevii din clasa a treia. Însă, având în vedere diferențele dintre programele școlare și faptul că nu cunoșteam limba, primele două lecții învățam în clasa întâi, a treia lecție mergeam în clasa a doua, la matematică, iar pentru restul disciplinelor reveneam în clasa mea – a treia.

Am avut marele noroc să am un coleg din România care mă ajuta foarte mult și îi sunt recunoscător, deoarece am reușit să învăț limba greacă în doar trei luni. După această perioadă, mă obișnuisem deja cu elevii din clasa întâi și nu mai aveam plăcerea să merg la clasa a treia, din diverse motive. Uneori chiar mă temeam, din cauza

bullyingului la care eram supus, atât din partea elevilor, cât și a unor profesori. Indiferent ce făceam, eram mereu considerat vinovat, pedepsit, înjosit și chiar lovit. Tăceam și înduram. Începuse să mi se facă dor de familia din Cahul. I-am rugat pe părinți să mă înscrie la karate și am practicat acest sport timp de aproximativ doi ani. Nu aveam motivație pentru învățare – motivul era clar: anturajul și problemele cu colegii și profesorii.

Am răbdat până într-un moment în care nu am mai permis să fiu batjocorit pe nedrept. De atunci, atitudinea celor din jur s-a schimbat: am început să fiu respectat, mi-am făcut prieteni și lucrurile au devenit mai echilibrate.

- Cum ai trăit momentul plecării din Grecia și ce a însemnat pentru tine această despărțire?

- În cele din urmă, am plecat din Grecia din două motive: primul a fost criza economică din 2012, iar al doilea – dorința mea de a reveni la Cahul. Le-am pus părinților condiția că, dacă ne întorcem, voi învăța bine, iar acest lucru s-a și întâmplat. Deși unele experiențe nu au fost plăcute, am avut și multe clipe frumoase. Acum, privind în urmă, realizez cât de diferite sunt lucrurile

și cât de mult este nevoie de investiție în cultură și educație pentru a preveni astfel de situații de bullying. Îmi plăcea mult faptul că în Grecia erau organizate obligatoriu cel puțin șase excursii pe an, contribuția fiind simbolică – doar un euro anual. Participam la competiții de handbal la nivel național, unde am obținut locuri premiante. Descopeream locuri extraordinare alături de familie și colegi. Când a venit momentul plecării, colegii mei plângeau și mă rugau să nu plec. Probabil, în timp, au ajuns să mă cunoască mai bine și să mă aprecieze.

Îmi amintesc cum, zilnic, dimineața și la amiază, mergeam pe jos 4–5 km până la autobuz pentru a ajunge la școală, ținând-o pe sora mea de mână. Uneori ne ducea tata cu mașina. Fiecare drum era o provocare, deoarece zona muntoasă în care locuim era plină de șerpi și scorpioni veninoși (o dată am fost chiar mușcat). Totuși, aceste drumetii aveau un farmec aparte. Oamenii erau deosebiți: muncitorii din livezi îmi umpleau adesea geanta cu mandarine, alții ne salutau cu căldură – era o atmosferă aparte. După operația de apendicită din vara anului 2012, am decis să plecăm definitiv. Am încheiat clasa a șaptea cu media 18 din 20 și cu câte 12–13 examene pe semestru, plecând cu gândul că acasă va fi mai bine.

- Revenirea în țară la 13 ani a fost o provocare, mai ales că nu cunoșteai limba română. Cum ai depășit această etapă?

- Unicul meu gând atunci era să mă țin de promisiunile și să învăț bine, mai ales că am ajuns într-o clasă cu colegii de la grădiniță – lucru care mă bucurase inițial. Dar nu pentru mult timp, deoarece am avut din nou parte de neacceptare, fiind considerat un elev venit din altă parte și pentru că nu stăpâneam limba română.

În ciuda acestor impedimente, timp de un an am studiat limba română zilnic cu bunica mea până la ora una noaptea. În paralel, am învățat și rusa cu mama și realizam temele pentru acasă, care erau foarte numeroase. Totuși, mergeam mereu pregătit la lecții, chiar dacă nu eram acceptat de clasă. Într-un an, am reușit să obțin rezultate remarcabile, fapt care a fost un șoc pentru mulți membri ai familiei și nu numai. Toate acestea le-am depășit prin multă muncă și perseverență, aplicând pas cu pas cunoștințele în practică și confruntându-mă cu competiția dintre colegi. Evident, mi-am făcut prieteni cu care păstrează legătura și astăzi. Îmi plăcea foarte mult să studiez, dar nu puneam mare accent pe note; mereu comparam rezultatul meu actual cu cel precedent, pentru a mă autodepăși și a obține performanțe mai bune. Aveam deja un scop clar definit, dar nu îl împărtășeam nimănui, din frica de a fi criticat și de a nu reuși. Printre materiile mele preferate erau Chimie, Fizică și Biologie, pentru că profesoarele reușeau să capteze foarte bine atenția și interesul elevilor. Lecțiile erau deosebite, fiecare în felul său, și includeau multă practică – un aspect care, din păcate, lipsește astăzi în multe școli.

- Ce rol a avut bunica ta, profesoară de limba română, în adaptarea ta și în formarea ta ca om?

- A avut rolul principal în viața

mea. Datorită ei am reușit să mă adaptez; ea era persoana care putea să mă asculte ore întregi vorbind despre cum mi-a fost ziua, despre rezultatele obținute la școală, despre scopurile mele și planurile de viitor. Tot datorită ei am reușit să-mi îndeplinesc un prim scop încă din clasa a noua, când bunica m-a înscris la cursuri de limbă engleză, pentru a mă putea dezvolta mai departe. Acela a fost un pas foarte important, momentul în care am înțeles că acesta este drumul meu, continuând tradiția familiei de pedagogi și ducând mai departe tot ce a construit bunica mea, Vasilisa. A contribuit enorm la realizarea visurilor mele, iar tot ce am obținut i se datorează. Ultimele ei cuvinte, rostite cu o lună înainte de examenele mele de bacalaureat, au fost: „Să te văd la facultate și voi fi deja liniștită”.

- Predai atât limba engleză, cât și limba germană. Care dintre ele te reprezintă mai mult și de ce?

- Așa cum spuneam mai devreme, scopul meu era să devin profesor de limba engleză. Însă, în clasa a șaptea, când am început să învăț limba germană la școală, a apărut o motivație nebună de a continua pe acest drum, observând că îmi este ușor să o înțeleg. De aceea, am ales specializarea germană-engleză, prima fiind disciplina principală, întrucât a doua o stăpâneam deja și eram mai mult axat pe aprofundarea limbii germane. Astfel, în urma repartizării realizate de MEC, am ajuns să predau limba germană la Liceul Teoretic Waldorf din Chișinău, chiar dacă inițial nu îmi propusesem acest lucru. După trei ani de experiență minunată în tot ceea ce ține de limba germană, am început să o îndrăgesc tot mai mult și am înțeles că, de fapt, îmi este mult mai aproape de suflet. Mai ales după numeroase formări, perfecționări și obținerea gradului didactic la germană, am realizat că această limbă este mai solicitată și că pot activa mai eficient în acest domeniu decât în cel al limbii engleze, având chiar rezultate remarcabile în rândul elevilor mei.

- Ce a fost diferit în experiența ta de la Liceul Teoretic Waldorf față de alte instituții de învățământ?

- Să fii profesor într-o instituție Waldorf nu este ușor, însă, odată ce ajungi să predai într-un astfel de sistem, te îndrăgostești, de regulă, de această pedagogie. Predarea limbii germane la Liceul Teoretic Waldorf diferă față de alte instituții din mai multe perspective pedagogice. În primul rând, educația este centrată pe dezvoltarea integrală a elevului.

Accentul nu cade doar pe „predarea limbii ca obiect de studiu”, ci și pe dezvoltarea emoțională și socială a elevului, pe integrarea limbii într-un context umanist și artistic și pe învățarea prin experiență, nu numai prin memorarea regulilor gramaticale. În sistemul Waldorf, limba este adesea predată prin poezie, cântece, teatru, desen și povestiri în germană, precum și prin proiecte artistice – desene inspirate de texte sau jocuri de rol.

Astfel, elevii ajung să simtă limba, nu doar să o studieze în mod abstract. Lecțiile au, de obicei, un început creativ și se desfășoară într-o atmosferă caldă. Se pune accent pe înțelegerea profundă și pe repetarea

naturală a conținuturilor, iar elevii nu sunt grăbiți să avanseze la niveluri superioare înainte de a-și consolida temeinic bazele.

- Cum este viața de profesor de limba engleză la Liceul „Nicolae Iorga” din capitală și ce satisfacții profesionale te determină să continui, în ciuda provocărilor?

- La drept vorbind, mă bucură că am revenit să predau limba engleză în școală. Am aceeași misiune: oriunde m-aș duce depun maxim efort să las ceva frumos, indiferent de toate obstacolele pe care le întâmpin, alături de elevi și alături de scopurile comune pe care le avem, de a studia o limbă străină și a o aplica în practică – lucru cu adevărat prețios pentru mine.

- Spuneai mai devreme că există un volum mare de documentație, clase supraaglomerate și lipsa materialelor didactice în școli. În ce măsură aceste dificultăți îi descurajează pe tinerii profesori și ce soluții ai vedea pentru îmbunătățirea situației?

- Da, este imposibil să nu observăm că aceste probleme există la nivel național. De multe ori, tinerilor specialiști, mai ales în primii ani de activitate, le este dificil să lucreze cu clase excesiv de mari sau să facă față volumului mare de documentație, uneori și din lipsa ghidării sau a experienței. Oamenii sunt diferiți, la fel și tinerii profesori: unii se adaptează mai repede, alții mai greu. Însă, în cele din urmă, toți au nevoie de îndrumare, motivație, sprijin și de un tratament echitabil în raport cu ceilalți colegi.

Consider că una dintre cele mai eficiente soluții ar fi implicarea studenților în activități practice încă din anul I sau II de facultate, pentru ca aceștia să înțeleagă dacă le place și dacă li se potrivește această profesie. O practică timpurie și bine ghidată ar reduce șocul începutului de carieră și ar crește nivelul de încredere și competență profesională.

- Totuși, ai afirmat că a fi profesor în Republica Moldova este o misiune frumoasă. Ce te determină să continui această cale, în pofida dificultăților din sistem, și ce mesaje transmiți prin alegerea ta?

- Desigur, este frumos. Tot ceea ce ne place să facem devine frumos, iar dacă facem acel lucru cu pasiune, implicare și devotament, putem obține rezultate valoroase pentru generația următoare. Noi, profesorii, suntem un exemplu pentru elevi, o sursă de inspirație. Mesajul meu este că fiecare persoană are un destin, iar acesta ar trebui descoperit încă din adolescență. Atunci când alegem să devenim profesori, trebuie să ne întrebăm sincer dacă aceasta este, cu adevărat, vocația noastră. Iar dacă ajungem să fim profesori, este nevoie de multă implicare, dedicare și, desigur, de dorința de a trăi prin meseria aleasă. Personal, merg zilnic la școală cu plăcerea de a-i învăța pe elevi ceva nou, de a-i motiva să studieze limbi străine și de a se implica activ în diverse activități. În același timp, atunci când observăm probleme sau dificultăți la nivelul instituției sau chiar al sistemului, este important să încercăm să contribuim la îmbunătățirea situației.

(Continuare în pag.4)

Eleganța unui caracter

Cravcenco, Andrei Leonte, Gheorghe Ghidirim, Ion Șeremet, Dumitru Tabac, Andrei Testimțanu, Nicolae Starciuc, Nicolae Gladun, Valeriu Rudic, Victor Cojocaru...". Faptul că Serghei Busuioc a ajuns maestru al sportului, antrenor emerit, arbitru de categorii internațională, doctor în pedagogie, profesor universitar, Om Emerit, este, indiscutabil, și meritul primului și unicului său antrenor, Ion Dobrovolschi.

Larga arie a preocupărilor educaționale și sportive

În general, vorbind despre Serghei Busuioc, este dificil să compriți, dacă nu chiar imposibil, viața sa în câteva rânduri. Prea numeroase îi sunt activitățile și prea largă aria preocupărilor sale: organizatorice, instructive, educaționale, didactice, metodice, publicistice. Este autor și coautor de manuale, monografii, lucrări metodice, articole. A deținut numeroase funcții: președinte, secretar general al federațiilor de lupte și de „Trântă” din Republica Moldova, membru al Comitetului Național Olimpic, director-adjunct la Clubul

Sportiv Republican „Olimpia”, director al Liceului Internat Republican cu Profil Sportiv din capitală, lector, șef de catedră, decan al facultății de pedagogie la Universitatea de Stat de Educație Fizică și Sport din Chișinău... Și pretutindeni a dat dovadă de atitudine serioasă față de obligațiile ce-i reveneau, de perseverență, de respect față de colegi, dar și față de elevi, studenți și discipoli. În calitate de director al LIRPS, a deschis secții de șah, lupte feminine, box, dar mai întâi a făcut ordine în cămine, care ajunseseră într-un total dezastru. El a convins Consiliul pedagogic, dar și Ministerul de resort că elevii trebuie să fie repartizați pe etaje, în funcție de probele practicate: familia atletilor la un etaj, cea a luptătorilor la alt etaj etc. În felul acesta se asigura disciplina, ordinea și curățenia, consolidarea bazei materiale, comuniunea

intereselor, dar și perpetuarea tradițiilor în respectivele genuri sportive. Nu toți au agreat inițiativele. Rezultatele însă au dovedit că dânsul a avut dreptate.

În calitate de decan la USEFS, știa să-i susțină pe studenți în momentele mai grele, dar și să-i dojenească când era cazul. O făcea calm, cu mult tact, cu o toleranță ce acoperea parcă duritatea eventualului verdict, pe care decanul Serghei Busuioc i-l aducea direct celui cu pricina în cazul în care nu trăgea concluziile convenite din repetatele avertismente.

Și încă ceva să vă spun: era o deosebită plăcere pentru toată lumea să urmărească cu câtă dragoste, pricepere și profesionalism desfășura dânsul competițiile sportive la lupta națională „Trântă”, cum îi încuraja pe pici să se avânte cu însuflețire în bălălia cu partenerul de întrecere. Împreună cu alți colegi, precum și cu autoritățile locale, Serghei Busuioc organiza zeci de concursuri pentru copii, elevi și studenți în multe sate și orașe din țară. Pe scurt, prin efort și devotament a înmulțit și perpetuat tradițiile naționale ale acestui meleag. La sfârșitul discuției noastre i-am adresat următoarea întrebare:

- Stimate dle profesor, de la înălțimea vârstei pe care ați atins-o, vă mai amintiți uneori de anii dulci ai copilăriei?

- Cum să nu! Mai ales că am copilărit la Onești, Strășeni, satul bunicilor care au crescut 12 copii. Eram mic și cam bolnăvicios. Totul lecuia aici: aerul proaspăt, grădinile și pomii roditori, apa șerpuitoare a râulețului Ichel, satul așezat fiind la poalele dealului de unde încep pădurile ce duc hăt departe spre mănăstirile Țigănești, Tabăra, Curchi... Remediul cel mai tămăduitor era laptele de capre și de oi. Bunica Feodosia și bunelul Onisim au avut dintotdeauna o gospodărie mare. Pe lângă capre și oi creșteau numeroase orătănii. Aduceam și eu modesta contribuție. De fiecare dată, de Hramul satului, câștigam, spre bucuria bunicilor, „Cucoșul viu”, premiul pentru învingător. Și acum, când bunicii s-au trecut, le păstrăm memoria, ne amintim cu nostalgie clipele frumoase petrecute cu ani în urmă în casa lor de la Onești.

Pavel BRĂDESCU

Vreți, credeți, de nu – verificați, cert este că în acest făurar, Serghei Busuioc, omul de pe ogorul educației și al sportului autohton, a împlinit șapte decenii de viață. 70 de ani, bătuți pe muchie. Parcă mai ieri, noi, cei de la ziarul „Sport Plus”, îl felicitam cu ocazia împlinirii vârstei de 50 de ani, ca astăzi, pe lângă aniversare, să remarcăm o altă dată semnificativă – jumătate de secol de activitate didactic-pedagogică.

Cât de repede mai trece timpul! Ca vântul, ca gândul... Valurile destinului nu i-au fost întotdeauna prielnice. A cunoscut atât suferințe, inclusiv spirituale, cât și unele coborâșuri, ivite pe neprins de veste, pe neașteptate, în momentul în care viața îți este mai dragă. În ciuda tuturor obstacolelor și vitregiilor de tot felul, întâlnite în cale de-a lungul anilor, Serghei Busuioc le-a înfruntat cu demnitate, cu seninătate deplină, cu liniște sufletească, calități care îl caracterizează plenar și la bine, și la rău. Dânsul este un om de caracter, care se manifestă prin perseverență, responsabilitate, înțelegere, voință fermă, corectitudine și generozitatea de a aduce bucurii și de a face bine celor din jur. Un caracter neclintit, care își găsește expresie în modul de comportare, dar îndeosebi în acțiunile sale. Această virtute a protagonistului, are atât însușiri moștenite (ereditare) de la întreaga ramură a neamului Busuiocilor, dar și trăsături dobândite prin eforturi personale sau preluate de la tatăl acestuia, Leonid Busuioc, jurnalist emerit al Republicii Moldova. Adeseori între ei, la o partidă de șah sau la o cafeluță, se încingeau discuții pe diferite teme, în special pedagogice. Discuțiile vizau uneori și alegerea corectă a profesiei, pentru a reuși în viață. Viața însăși îți dă sfaturi, esențial e să

le urmezi, spunea Leonid. Muncește - și vei avea, învață - și vei ajunge înțelept. Studiile capăt nu au. Permanent trebuie să înveți. Mereu trebuie să găsești ceva nou, inedit. Căci în fiecare tânăr, în fiecare om există anumite capacități, înclinații. Este important ca ele să fie descoperite la timp și dezvoltate corespunzător. Ai capacități pentru sport, alege făgașul respectiv, ai auz muzical, continuă în această direcție, ai vocație pentru științe matematice, perseverează cu plăcere. Orice muncă trebuie făcută cu trager de inimă. Doar astfel vei izbândi în viață.

Ion Dobrovolschi – primul și unicul său antrenor de lupte

Sfaturile tatălui i-au prins bine fiului. A ales sportul. Elev fiind a practicat, ce-i drept episodic, atletismul, înotul, fotbalul, gimnastica, șahul, boxul... Dar a preferat, în definitiv și irevocabil, sporturile de lupte, cărora le-a consacrat totul. Și asta datorită unui mare pedagog și antrenor, Ion Dobrovolschi, cum îi spuneau pe atunci – Ivan Ananievici. Dânsul era profesor la catedra de educație fizică și sport a Institutului de Medicină din Chișinău.

„Era pentru discipoli ca un părinte, spune Serghei. Se interesa mereu de reușita la învățătură, de condițiile de trai, de regimul alimentar, în general de felul cum le mergeau treburile de zi cu zi. Ne motiva să muncim sânguincios la ședințele de antrenament, să însușim corect procedeele tehnice cu grad sporit de dificultate, să stimăm partenerii de întrecere, dar mai ales - să fim oameni. Nu întâmplător sportivii pregătiți de Dobrovolschi au urcat mereu pe podiumul de premii la campionatele naționale, unii - și la competiții internaționale, devenind totodată și mari somități în medicină, biologie, pedagogie... Doar câteva nume: Eugen Popușoi, Nicolae Glavan, Vitalie Bețșor, Nicolae

INTERVIUL DE JOI

LECȚIILE UNUI PROFESOR TÂNĂR CARE INSPIRĂ GENERAȚIILE VIITOARE

(Continuare din pag. 3)

Acesta a fost și scopul meu: să contribuie la dezvoltarea sistemului educațional și la asigurarea unor studii de calitate, cu specialiști bine pregătiți și condiții adecvate.

- În prezent ești și doctorand la limba germană. Ce te-a determinat să alegi această cale academică?

- La drept vorbind, sunt de părere că profesorii trebuie să fie mereu în pas cu sistemul educațional, să fie deschiși spre învățare și perfecționare continuă, pentru a asigura o evoluție constantă și a da dovadă de profesionalism. Încă de pe băncile școlii îmi plăcea foarte mult să scriu, să cercetez, să gândesc și să vin cu idei noi – utile, interesante și captivante. Din fericire, studiile de doctorat mi-au oferit oportunitatea de a mă dezvolta la un nivel mai profund și de a cerceta ceea ce îmi place și ceea ce consider că poate fi valoros și pentru alții.

- Ai ales ca temă a doctoratului „Confruntarea individului cu

societatea în opera lui Franz Kafka? În ce măsură te reprezintă această tematică?

- Mă reprezintă într-o măsură foarte mare, atât pe plan intelectual, cât și personal. În opera lui Kafka, confruntarea individului cu societatea nu este doar un conflict exterior, ci o tensiune profund

interiorizată, care se manifestă prin alienare, vinovăție difuză și sentimentul neputinței în fața unor structuri impersonale. Mă regăsesc în această perspectivă, deoarece reflectă frământări universale, dar extrem de actuale: dificultatea de a-ți păstra identitatea într-un sistem rigid, lipsa dialogului real

între individ și instituții, precum și anxietatea generată de norme sociale opace și arbitrar. Pe plan academic, tema mă reprezintă prin interesul meu constant pentru literatura care problematizează condiția umană și raportul dintre subiect și putere. Kafka oferă un cadru literar excepțional pentru analizarea mecanismelor prin care societatea modelează, constrânge sau anulează individul, iar această abordare îmi permite să îmbin analiza literară cu reflecții filosofice și socioculturale. Alegerea temei exprimă, astfel, dorința mea de a explora literatura nu doar ca formă estetică, ci și ca instrument de înțelegere critică a lumii moderne. În plan personal, confruntarea individului cu societatea, așa cum apare la Kafka, rezonază cu experiența sentimentului de inadvertență față de așteptările sociale și cu nevoia de sens într-un context adesea dezumanizant. Această temă îmi oferă posibilitatea de a investiga, prin intermediul cercetării doctorale,

întrebări care mă preocupă profund: până unde poate merge adaptarea individului fără pierderea sinelui și ce forme poate lua rezistența interioară într-o lume dominată de constrângeri invizibile.

- Ce planuri ai după finalizarea doctoratului?

- În general, scopul meu este să pot contribui în continuare la dezvoltarea sistemului educațional din Republica Moldova, oferind tot ce am mai bun din experiența și pregătirea mea. Cel mai ambițios proiect al meu este deschiderea unui liceu privat. Poate că, la prima vedere, pare un vis ireal sau dificil de realizat. Însă, cu cinci ani în urmă, și admiterea la doctorat mi se părea imposibilă. De aceea cred cu tărie că, prin dedicare, inițiativă și investiție constantă în propria dezvoltare, ne putem transforma obiectivele în realitate.

**A intervievat:
Silvia ȚURCAN**

Pe urmele „Rugului Aprins”

Vreo 35 de ani în urmă, pe când studiam la Seminarul pedagogic Waldorf din București, am auzit de la un coleg pentru prima dată noțiunea „Rugul Aprins”. De atunci aceasta mă urmărește mereu. Dar ce este „Rugul Aprins”?

În Vechiul Testament se povestește cum Dumnezeu i s-a arătat lui Moise sub chipul unui tufiș spinos aprins care nu se mistuie. Rugul acesta simbolizează focul etern al credinței, care nu se termină prin rugăciune neîncetată. Rugul aprins este simbolul mistic al rugăciunii repetate, al adorării lui Iisus Christos.

„Rugul Aprins al Maicii Domnului” a fost o mișcare spirituală, fiind inițiată în 1944 la București de ziaristul Alexandru Teodorescu, care semna cu pseudonimul Sandu Tudor și care s-a călugărit cu numele Daniil. La început grupul se numea „cerc de studii mistice” sau „cenaclu literar”. Membrii grupului se întruneau în mod regulat cu scopul desăvârșirii spirituale. Întrunirile aveau loc în diferite localuri: fie la mănăstirile Antim sau Plumbuita, ambele din București, fie acasă la profesorul Alexandru Mironescu, fie la părintele Benedict Ghiuș, fie în altă parte.

Membrii grupului erau preoți de diferite vârste, intelectuali credincioși și câțiva studenți. Numărul acestora a crescut treptat de la 5-6 până la peste 30 de persoane. Temele discutate se refereau la mistica creștină, la practicarea rugăciunii inimii sau rugăciunii lui Iisus Christos, sau cum i se mai spune, rugăciunea isihastă.

Act de rezistență prin credință

După cum a fost apreciată mai târziu, mișcarea „Rugului Aprins” a fost un „fenomen de simbioză între cult și cultură”, „act de rezistență prin credință, prin cultură” contra comunismului, „puntea de legătură între clerul bisericii ortodoxe române și intelectualii laici ortodocși”. Printre personalitățile active ale mășcării au fost: Vasile Voiculescu, medic, poet; Anton Dumitriu, savant, filosof; Olga Greceanu, pictoriță; Ștefan Todirașcu, profesor universitar; Paul Constantinescu, compozitor; Ion Marin Sadoveanu, scriitor; Gheorghe Dabija, medic; Paul Sterian, poet; Andrei Scrima, teolog, filosof; preoții Sofian Boghiu, Dumitru Stăniloae, Vasile și Haralambie Vasilache, Antonie Plămădeală, Arsenie Papacioc, Adrian Făgășeanu, Roman Braga, Felix Dubneac, Petroniu Tănase; studenții la arhitectură George Vășii, Emanuil Mihăilescu, Nicolae Rădulescu; studentul la filologie Șerban Mironescu și alții.

În anii 1945-46, la întâlnirile de la mănăstirea Antim, a participat și călugărul rus Ivan Kulighin (cunoscut cu numele Ioan cel Străin), refugiat de la mănăstirea Optina, practicant al isihiei, care și-a împărtășit experiența spirituală prețioasă (preluat din „Arhiva Rugului Aprins”). În anul 1958, o parte din membrii grupului, 16 persoane în frunte cu starețul Schitului Rarău Daniil Sandu Tudor, au fost arestați, interogați, bătuți, condamnați la diferite termene de închisoare sau lagăre de „reeducare prin muncă”. Dosarul penal era intitulat „Alexandru Teodorescu și alții” cu diagnosticul securist de contaminați de „boala misticismului” sau de „boala mistico-legionară”.

Câteva personalități ale grupului „Rugul Aprins” au scăpat de arest ori au fost întemnițate sub alte pretexte înainte (preoții Antonie (Leo-

nida) Plămădeală, Nicolae Bordașiu, filosoful Anton Dumitriu), fie după 1958 (preoții Vasile și Haralambie Vasilache, Paul Sterian). După eliberarea deținuților politici în 1963-1964, cei care au aparținut lotului „Rugul Aprins” au continuat să se poarte cu dezinvoltură, fiind puncte de reper cultural și spiritual în plină dictatură comunistă. O bună parte dintre aceștia au ajuns printre cei mai căutați duhovnici români la finalul secolului XX.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție a României din 8 aprilie 1996, hotărârile de judecată din 1958 au fost casate, iar inculpații (membrii grupului „Rugului Aprins”) au fost achitați pentru „infrafracțiunea de uneltire contra ordinii sociale”. Adeverul istoric și dreptatea au triumfat.

După cum spuneam, imaginea Rugului Aprins m-a urmărit mereu. Prin iulie 2005, am fost cu prietenul Nicolae Misail la mănăstirea Poceaev din Ucraina. Acolo am procurat o icoană „Rugul Aprins al Maicii Domnului”, originalul ei fiind cea mai venerată la această mănăstire. De atunci copia icoanei o avem în casă la loc de cinste.

La Salonul Internațional de carte Bookfest-2022, am luat cunoștință de colecția „Arhiva Rugului Aprins”, pe atunci alcătuită din 10 volume ale editurii „Eikon” din București. Acolo am procurat două cărți ale fraților Vasile și Haralambie Vasilache (H. Vasilache „Altarul spiritualității românești”, 2018, și V. Vasilache „În temniță cu Iisus Hristos”, 2020), din care am aflat multe lucruri interesante despre mișcarea Rugului Aprins.

În anul următor, la Bookfest-2023, am procurat de la aceeași editură volumul dnei C. Ciornea „Chipul Rugului Aprins” (2015) din aceeași colecție. Citind această carte, am remarcat că printre membrii Rugului Aprins au fost și patru basarabeni: Leonida Plămădeală, Sofian Boghiu, Felix Dubneac și Roman Braga. În continuare voi face o scurtă prezentare a fiecăruia dintre pământeni noștri.

A. Plămădeală – o activitate prodigioasă de afirmare a creștinismului

Voi începe cu Antonie Plămădeală, de la nașterea căruia la 17 noiembrie anul curent se vor împlini 100 de ani (Deci, merită pomenit pe parcursul întregului an!). El s-a născut în satul Stolniceni (azi o mahala a satului Bobeica), raionul Hâncești, fostul județ Lăpușna, în familia lui Vasile Plămădeală, cântăreț de biserică. A urmat cursurile Facultății de Teologie din București și ale Institutului Teologic Universitar din Cluj. În 1948 a intrat în monahism cu numele Antonie, la mănăstirea Prislop, însoțit de părintele Arsenie Boca, supranumit mai târziu „Sfântul Ardealului”. Apropos, părintele Daniil Sandu Tudor, fondatorul Rugului Aprins, i-a fost „nașul” de călugărie. Iar pe când era încă student la teologie, Sandu Tudor ar fi spus: „Uitați-vă la el! Are mers de episcop!”. Câtă dreptate a avut (din amintirile lui E. Mihăilescu).

Între 1949-1956, a fost deținut politic, fiind apoi scos din monahism și timp de peste 10 ani nevoit să fie muncitor la diferite întreprinderi. Din 1968 și-a reluat activitatea de cleric, la început ca secretar al Institutului Teologic din București. În 1970 a plecat în Marea Britanie unde, un an mai târziu, și-a susținut doctoratul în teologie la Heythrop College din Oxford. În 1979 a devenit episcop al Buzăului, iar din 1982 până la deces, timp de 23 de ani, a fost mi-

tropolit al Ardealului, Crișanei și Maramureșului, cu sediul la Sibiu. Atunci s-a distins printr-o intensă activitate de refacere a lăcașurilor de cult, întemeiere de muzee, restaurare a unor seminarii, ocrotire a monumentelor religioase, istorice și de artă. Remarcabilă a fost și activitatea lui de afirmare a Ortodoxiei peste hotare, prin cursuri, conferințe, participări la colocvii internaționale.

În calitate de membru al Consiliului Mondial al Bisericilor, ÎPS Antonie Plămădeală s-a impus în cultura românească prin numeroase lucrări de istorie a culturii (una dintre ele este intitulată „Rugul Aprins”), fapt pentru care a fost ales membru de onoare al Academiei Române în 1992. Pe 29 august 2005, a decedat la Sibiu, după o lungă și grea suferință.

S. Boghiu, „Apostolul Bucureștilor”

Sofian Boghiu s-a născut la 7 octombrie 1912, în comuna Cuconești Vechi, pe malul Prutului, din județul Bălți, azi raionul Edineț, fiind botezat cu numele Serghei. După absolvirea Școlii primare din sat, la 14 ani devine frate la mănăstirea Rughi, județul Soroca, iar la 25 de ani devine călugăr cu numele Sofian la mănăstirea Dobrușa, azi raionul Șoldănești. După absolvirea Școlii de cântăreți bisericești de la Dobrușa, în 1932, este trimis la Seminarul monahal de la mănăstirea Cernica din România (în apropiere de București). În 1939 este hirotonit diacon. Odată cu ocuparea Basarabiei în 1940, se refugiază la mănăstirea Căldărușani, lângă capitala României. Între 1940-1945, absolvă Academia de Arte din București, devenind pictor. În paralel absolvă (1946) Facultatea de Teologie din București, obținând licența. În 1945 este hirotonit preot, iar mai târziu (1950) devine stareț al mănăstirii Antim, apoi al mănăstirii Plumbuita. Participă activ la ședințele Rugului Aprins, fapt pentru care, în 1958, este arestat și condamnat la 16 ani de muncă silnică. Peste 6 ani a fost eliberat, revenind la mănăstirea Antim. A slujit cu credință, fiind supranumit peste ani „Duhovnicul” sau „Apostolul Bucureștilor”. În paralel cu munca de bază la biserică, în ultimii 30 de ani și-a dedicat talentul muncii de creație artistică, împodobind cu chipurile sfinte mănăstirile Agapia (1970) și Negru-Vodă (1973), precum și patru lăcașuri de peste hotare (două în Liban și două în Siria).

La 14 septembrie 2002, de Ziua Înălțării Sfintei Cruci, starețul mănăstirii Antim arhimandritul Sofian Boghiu a fost chemat la Domnul. Prin decizia Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române din 4 februarie 2025, el a fost canonizat ca „Sfânt Cuvios Mărturisitor Sofian de la Antim”, fiind cinstit la 14 septembrie.

F. Dubneac, arhimandrit basarabean în SUA

Nu mai puțin interesante sunt și biografiile celorlalți doi basarabeni, membri ai „Rugului Aprins”, chiar dacă sunt mai puțin cunoscuți publicului larg. Felix Dubneac s-a născut la 29 iunie 1912, în satul Voloave, județul Soroca, fiind botezat cu numele Petre, în familia lui David și al Ștefaniei Dubneac. După absolvirea Școlii primare din satul natal, la 12 ani intră în monahism la mănăstirea Rughi, județul Soroca. Între 1931-1935 urmează cursurile Școlii de cântăreți bisericești de la mănăstirea Dobrușa, azi raionul Șoldănești, fiind probabil coleg cu Sofian Boghiu, cu care erau de-o seamă. În perioada 1935-1943, a urmat cursurile Seminarului Central de la mănăstirea Cernica. Este tuns în călugărie în 1938, iar în anul următor este hirotonit ierodiacon. În anii 1944-1953, obține trei licențe: a Facultății de Teologie la Academia de Arte, specialitatea pictor, a facultății de Litere și Filosofie, și încă una pe care n-o cunosc. În 1954 devine ieromonah la mănăstirea Antim, apoi trece cu prietenul său Sofian Boghiu la mănăstirea Plumbuita, incluzându-se activ în activitatea „Rugului Aprins”.

În 1958 este arestat și condamnat la 16 ani de muncă silnică și 10 ani de degradare civică, cu confiscarea totală a averii. A stat la penitenciarele de la Jilava și Aiud până la grațiere și eliberare pe 29 iulie 1964. Până în 1967 slujește ca preot la catedrala Patriarhală din București, după care este trimis în SUA ca preot-misionar și pictor bisericesc. Împreună cu Sofian Boghiu au realizat ca pictori lucrările de la șase biserici din țară. Ajuns peste ocean, Felix Dubneac a pictat cinci biserici din SUA și din Canada.

Părintele F. Dubneac a scris poezii și texte de meditații creștine pe care le-a publicat în reviste nord-americane. Ar fi bine dacă cineva le-ar traduce și le-ar publica la noi, acasă!

În 1994 se retracează la mănăstirea ortodoxă românească „Adormirea Maicii Domnului” din Rives Junction (statul Michigan). S-a stins din viață în Ziua de Crăciun, pe 25 decembrie 2008, fiind îngropat la cimitirul din Vatra Românească (Michigan).

R. Braga, unul dintre martirii „Rugului Aprins”

Despre părintele Roman Braga am aflat că s-a născut la 2 aprilie, 1922, în satul Condrîța, județul Lăpușna (azi comună din componența municipiului Chișinău), fiind al 7-lea copil dintre cei 8 ai lui Cosma și Maria Braga. A absolvit Școala primară din satul natal. La 12 ani devine frate la mănăstirea Căldărușani, aproape de București. A urmat cursurile Seminarilor teologice de la Cernica, București și Chișinău, în anii celui de-al Doilea Război Mondial. Apoi obține licența Facultății de Teologie din București (1947). Roman provenea dintr-o familie foarte evlavioasă. Mama și o soră erau călugărițe la mănăstirea Agapia, frații erau monahi la Căldărușani, altă soră era călugăriță la Caransebeș. Astfel că pe parcursul vacanțelor nu pleca acasă, familia lui fiind mănăstirea.

Tânărul student R. Braga, alături de alți colegi, precum Leonida Plămădeală, Nicolae Bordașiu, Paul Munteanu, redactează un manifest „Frați creștini”, în care îndemna populația să țină post sâmbăta din Săptămâna Patimilor, care cădea pe data de 1 mai 1948. La 9 iulie 1948, împreună cu alți colegi, a

fost arestat și condamnat la 5 ani de temniță. A trecut prin grozăviile închisorilor din Jilava, Pitești, Peninsula Valea Neagră. Este eliberat în 1953. Atunci intră în monahism la mănăstirea Cetățuia de lângă Iași. În 1954 este hirotonit ca diacon. La 30 martie 1955, este din nou arestat pentru 2 luni, fiindcă vizitase mănăstirea Vladimirești. În iunie 1958 este arestat a treia oară pentru legături cu părintele Arsenie Papacioc de la mănăstirea Slatina și cu ieroschimonașul Daniil Sandu Tudor de la Schitul Rarău, și pentru apartenența la ceea ce Securitatea numea „grupul subversiv legionar Rugul Aprins”. De această dată a fost condamnat la 18 ani muncă silnică pentru „uneltire contra ordinii sociale”.

A stat la penitenciarele din Iași, Jilava, apoi la lagărele de muncă de la Periprava, Sălcia, Giurgeni și Ostrov din Delta Dunării. După aproape 6 ani este eliberat (1964). Este hirotonit ca preot tocmai la Oradea, apoi slujește la Negrești-Oaș II și la Sârbi (județul Bihor). În 1968 este trimis ca preot-misionar la Sao-Paolo (Brazilia), unde a slujit timp de 4 ani. În 1972 este chemat în SUA de către Episcopia Ortodoxă Română. Aici slujește la două parohii românești din Ohio și Michigan, apoi la două mănăstiri din Pennsylvania și Michigan. În 1988 se retracează la mănăstirea „Adormirea Maicii Domnului” din Rives Junction (Michigan), unde, în 2015, s-a stins din viață.

Călătorie de suflet

Fiind recent în România, la Vatra Dornei, cu fiul meu Bogdan, l-am rugat să mergem pe urmele Rugului Aprins. Astfel am fost, duminică, 1 februarie a.c., mai întâi la Schitul Rarău care era la 25 de km distanță de noi (lângă satul Chiril, județul Suceava). Acolo am ascultat predica starețului și am participat la rugăciunile călugărilor. Regret că n-am îndrăznit să întreb de cineva despre părintele Daniil Sandu Tudor, trei cărți ale căruia le-am și citit. Am fost încântat de mulțimea prezentă la slujba duminicală, în pofida faptului că schitul se află într-un loc foarte pitoresc, dar izolat, din munți.

Pe drumul de întoarcere spre Chișinău, am făcut o curbă de la traseul nostru și am vizitat mănăstirea Slatina (tot din județul Suceava), care se află la vreo 100 de km de Rarău, distanță care au parcurs-o pe jos patru studenți temerari în 1957, membrii grupului Rugul Aprins, pentru a se întâlni cu părintii Paisie Papacioc și Daniil Sandu Tudor. În discuție cu două măicuțe de la această mănăstire am pomenit de cei patru basarabeni din grupul Rugului Aprins. Atunci călugărița mai în vârstă mi-a spus cu mare bucurie despre întâlnirea pe care a avut-o ÎPS Antonie Plămădeală în fața bisericii de aici, lângă un brad, cu un grup de vizitatori din Republica Moldova, întâlnire care l-a emoționat pe Mitropolitul Ardealului până la lacrimi.

Altă noutate pe care mi-a povestit-o măicuța este că părintele Sofian Boghiu a pictat și biserica Sf. Elie (Ilie) din satul Slatina. Am vrut să vizităm această biserică, dar, cu regret, era deja închisă la acea oră. Am hotărât ca data viitoare, când ne mai ducem la Vatra Dornei, vom vizita neapărat și biserica din Slatina, pentru a admira și a ne ruga icoanelor pictate de Sfântul Cuvios Mărturisitor Sofian de la Antim.

Acum aștept cu răbdare și Bookfest-2026 ca să mai găsesc vreo carte a editurii „Eikon” din colecția „Arhiva Rugului Aprins”.

Liviu DASCAL

GRIGORE VIERU, MARELE POET AL NEAMULUI, COMEMORAT LA CANTEMIR

Grigore Vieru nu este doar un mare poet, este, de bună seamă, un pilon de rezistență al culturii naționale române în R.Moldova, lăsând o urmă de neșters, ca lacrima de copil, în istoria literaturii române. Trei lucruri sunt definitorii în lirica lui Vieru: Țara, Mama și Limba, legătura dintre care este atât de profundă, încât ai impresia uneori că ele se confundă. El a știut cel mai bine să așeze alături cuvintele Mamă, Patrie, Iubire, Limbă, Credință și Neam. Marele nostru poet național, care la 14 februarie ar fi împlinit 91 de ani, a fost omagiat pe larg în instituțiile de cultură și educaționale din raionul Cantemir.

La Biblioteca Publică Raională din Cantemir (director-Nelea Volcov) s-a desfășurat activitatea „Eu sunt poetul acestui neam”, dedicată lui Grigore Vieru, simbol al dragostei pentru mamă, limbă și patrie. Evenimentul a fost organizat atât în semn de prețuire pentru creația și personalitatea sa, cât și cu prilejul Zilei Naționale a Lecturii, sărbătorită anual la data de 14 februarie. Aici elevii clasei a VII-a de la Instituția Publică Gimnaziul „Mihai Eminescu” din or. Cantemir, ghidați de Svetlana Curcenco, profesoara de limbă și literatură română, au adus în prim-plan opera poetului, prin lectură expresivă, reflecții și dialog. Aceștia au recitat poezii îndrăgite, au comentat mesaje transmise de

autor și au evidențiat temele centrale ale creației viereane – mama, copilăria, limba română și dragostea de neam. Prin implicarea lor activă și sensibilitatea interpretărilor, elevii au demonstrat că lectura rămâne un mijloc esențial de formare spirituală și culturală.

lă, iar versurile lui Grigore Vieru continuă să emoționeze și să inspire noile generații. I-au convins pe cei prezenți de acest adevăr elevii Nicoleta Bujac, Andrei Cepeleagă, Eliza Stomatov, Alexei Bogdan, Alisa Angheluță, Maia Non, Cristina Capra, Alexandra Eșanu, Nadin Vavilov, Melissa Patrașanu ș.a. Evenimentul moderat de subsemnata, a fost „condimentat” de fragmente din filmul „Poetul neamului”, melodii pe versurile poetului în interpretarea cuplului Doina și Ion Aldea-Teodorovici și a inegalabilului Fuego, mare prieten al poetului. Cei prezenți au ascultat cu atenție date din biografia poetului, opera viereană, ce include nu doar plachete de versuri, dar și publicistică, aforisme, legendarele sale *Albinuța și Abece-darul*, care au devenit manuale de valoare pentru copii și elevii din clasele primare, informații despre

implicarea activă a lui Vieru în Mișcarea de Eliberare Națională, revenirea la Limba Română, în fireasca ei haină latină, Tricolor, demnitate și identitate. Prezent la eveniment, jurnalistul și publicistul cantemirean, Ion Domenco, a împărtășit gânduri și impresii despre personalitatea și moștenirea literară a poetului, subliniind actualitatea mesajului său în societatea contemporană.

...Timpul se scurge mereu, măcinând imperii, destine, averi, doar valoarea nu are frică de timp. Ea se înscrie cu litere de aur pe tablele vremii și rămâne să domine în amintirea generațiilor ce se perindă, până la sfârșitul lumii. A reuși să redai cum nu se poate mai bine istoria neamului în poezie, să aperi ce-i **al tău** prin vers și să crezi că ești auzit de Domnul, prin El înseamnă să fii un ales. Așa a fost Grigore Vieru - poet național, care a știut cel mai bine să așeze alături cuvintele Mamă, Patrie, Iubire, Limbă, Credință și Neam. Cunoscut mai întâi ca poet, el ne-a lăsat ca moștenire și o mulțime de aforisme. Fiecare are în vedere o temă aparte și exprimă în cuvinte profunde adâncimi de gând care dovedesc genialitatea lui Vieru: „*Basarabia este un copil înfășurat în sârmă ghimpată*”, „*Deși pământul se învârtă mereu, m-am născut acasă*”, „*Degeaba a venit libertatea, dacă frații nu se cunosc între ei*”, „*Cine nu și-a scris istoria cu sânge, acela sau n-a avut-o nîcîcînd, sau crede că poate trăi pe contul istoriei altora*”, „*Patria e ca un copil: dacă n-ai grijă de el, poate pleca de acasă*” ș.a. În anii de până la 1989, avea o dorință arzătoare de a vizita România și spunea: „*Dacă visul unora a fost să ajungă în Cosmos, eu, viața întregă, am visat să trec Prutul!*”. În versul lui Vieru transpare duișia, delicatețea feminină, dorul sfâșietor de casa părintească. El scrie despre țară cu zbuciumul unui fiu risipitor chinuit de nostalgia spațiului pe care l-a părăsit. Limba română este folosită în poezia lui Vieru cu mare grijă,

ca apa în vreme de secetă. El spunea: „*Cântecul este o răzbunare a frumuseții pe urâtenie*.” Poet al frumuseții care, de când s-a dedicat scrisului, luptă neconștient cu urâtenia, se răzbună prin tot ceea ce creează: o poezie, un articol, un cuvânt lăsat pe un petec de hârtie. Muzicalitatea operei lui poetice creează senzația, pentru cine a studiat-o atent, că nu poeziile au fost scrise pentru anumite melodii, ci melodiile au fost compuse pentru anumite texte. Vieru dovedește că motive literare comune - mama, limba, plaiul natal, iubita, casa părintească - pot deveni, sub o pană talentată, inspirată, un izvor de idei și atitudini variate, un prilej de desfășurare a modalităților literare diverse și o sursă de plăceri estetice alese. Portretul de creator al lui Vieru nu poate fi încheiat fără a lua în seamă poeziile lui patriotice, unul dintre principali participanți la mișcarea de eliberare națională a românilor est-pruteni. În această calitate, el și-a câștigat o dragoste imensă din partea conaționalilor săi. Activitatea a reafirmat importanța lecturii în formarea tinerilor și a demonstrat că opera lui Grigore Vieru rămâne vie în sufletele noastre. În aceeași zi, la Biblioteca Publică pentru Copii „Gr. Vieru” din Cantemir (bibliotecar principal Elena Leasnicova) a avut loc un recital de poezie - „Grigore Vieru - între mamă, limbă și neam”, cu participarea elevilor clasei a III-a de la Gimnaziul „M. Eminescu” din urbe, însoțiți de învățătoarea Lilia Zabun, care îi îndrumă cu dăruire spre frumusețea lecturii și a valorilor autentice. Activități de comemorare a Poetului, de promovare a lecturii au fost organizate și la Școala de Arte „Valeriu Hanganu” din centrul raional, la Gimnaziul „Valeriu Hanganu” din satul Co-ciulia, într-un șir de alte instituții preuniversitare din localitățile cantemirene.

Zinaida SURDU,
bibliotecar, Biblioteca
Publică Raională din Cantemir

Memoria lui Grigore Vieru, celebrată la UPSC

Catedra de limbă și literatură română, Facultatea de Filologie și Istorie a Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” (UPSC) a organizat, la 16 februarie 2026, un eveniment comemorativ pe Alea Clasicilor Literaturii Române, celebrând 91 de ani de la nașterea marelui poet Grigore Vieru. Într-o atmosferă plină de emoție și recunoștință, comunitatea academică a depus flori la bustul celui care a fost nu doar un simbol al rezistenței prin cultură, ci și un mândru absolvent și Doctor Honoris Causa al UPSC.

Evenimentul a fost deschis de profesorul Adrian Ghicov, dr. hab, șeful Catedrei de limbă și literatură română, care a vorbit despre personalitatea și creația poetului, evidențiind principalele direcții tematice ale operei și însemnătatea acestuia în literatura română din spațiul basarabean.

Evenimentul a căpătat o semnificație deosebită prin

prezența fiului regretatului poet, dl **Călin Vieru**, care s-a alăturat tinerilor și dascălilor UPSC. Prezența sa a subliniat continuitatea spiritului vierean și legătura de suflet pe care familia poetului o menține cu instituția care i-a format acestuia primii pași în universul literelor. Studentele Adelina Baxaneanu și Ina Bîtcă, anul IV, programul de studii Limba

și literatura română și limba engleză, au recitat versurile care au definit generații întregi. Dna dr. Olga Boz, conf. univ, prodecanul Facultății, dna dr. Aliona Zgardan, conf. univ., dna dr. Natalia Străjescu, conf. univ., au expus fragmente emblematic din opera poetului, reamintind temele fundamentale care l-au consacrat: mama, limba română și iubirea de neam.

Cea mai importantă veste a zilei a venit tot din partea lui Călin Vieru, care a anunțat oficial demararea pregătirilor pentru **instalarea unui monument dedicat poetului chiar în incinta Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă”**. „Este un gest fieresc de recunoștință pentru cel care a fost absolvent și Doctor Honoris Causa al acestei instituții. Monumentul va servi drept sursă de inspirație zilnică pentru viitorii pedagogi și filologi,” a punctat Călin Vieru.

„Grigore Vieru rămâne o coloană vertebrală a culturii noastre. Pentru UPSC, el nu este doar un nume în manuale, ci un membru al familiei noastre academice, a cărui moștenire o purtăm cu responsabilitate,” au transmis reprezentanții facultății. Prin acest act de pietate, Facultatea de Filologie își reafirmă angajamentul de a cultiva valorile identitare și de a păstra vie memoria personalităților care au marcat destinul cultural al Republicii Moldova.

Ю.Е. САФИН,
воспитатель второй
дидактической степени,
Детский сад № 184, мун.
Кишинэу

Связная речь – это важнейшее приобретение ребенка-дошкольника. Общение со взрослыми, со сверстниками играет важнейшую роль в его формировании. Приобщает его к культуре, знаниям и опыту поколений, делает значимым членом сообщества. В настоящее время нет необходимости доказывать, что развитие речи самым тесным образом связано с развитием сознания, познанием окружающего мира, развитием личности в целом. Центральным звеном, с помощью которого педагог может решать самые разные познавательные и творческие задачи, являются образные средства, точнее, модельные представления. Доказательство этому – многолетние исследования, проведенные

под руководством Л.А. Венгера, А.В. Запорожца, Д.Б. Эльконина, Н.Н. Поддьякова. Построение образовательного процесса на основе метода моделирования обеспечивает комплексное воздействие на эмоциональную, когнитивную, мотиваци-

онную сферы ребенка. Данный метод позволяет работать над всеми видами связного высказывания, совершенствовать все стороны речевого развития. Наглядное моделирование дает детям возможность практически применять имеющиеся у них знания, уточняет их, закрепляет и обобщает представления о разнообразных объектах и явлениях. Эти умения составляют основу готовности ребенка к обучению в школе и положительного отношения к познавательному процессу в целом.

Методические рекомендации

Введение моделей в работу по речевому развитию детей младшего и среднего дошкольного возраста требует соблюдения определенной последовательности. Первое – необходимо помнить, что прежде, чем представить предмет в виде абстрактной или схематичной модели, ребенку необходимо познакомиться с реальным

объектом. И, следовательно, первыми становятся модели предметные. Затем, изучив свойства реального предмета/объекта, можно вводить модели, отражающие определенные существенные характеристики замещаемых предметов.

На первом этапе целесообразно вводить наглядные модели для пересказывания детьми хорошо известных им русских народных сказок. Цель на этом этапе работы – научить, с помощью заместителей, выделять главные события, последовательность изложения; научить детей абстрагироваться (насколько это вообще возможно в данном возрасте) от мелких деталей и подробностей, помочь понять принципы замещения: заместители обладают теми же признаками и свойствами, что и реальные предметы. Так, в работе над сказкой «Репка» на первом этапе предлагается предметная модель, затем картинная, которые отражают реальные изображения героев, затем, опираясь на определенный признак (размер), предлагается заменить героя на геометрическую фигуру.

При проведении таких занятий особенно важно, чтобы ребенок понимал принцип замещения. Поэтому, до начала занятия обсуждается, какая геометрическая фигура (полоска) и почему замещает какого-либо героя сказки. Ребенок использует заместитель на основе цве-

та или размера характерного для внешнего вида персонажа. Иногда «заместитель» отражает характер персонажа: добрые герои обозначаются, как правило, светлыми цветами, злые – темными.

Важно привлекать детей к созданию моделей для более четкого осознания принципа замещения. Предлагая ребенку геометрические фигуры для моделирования, надо не просто играть с предметами-заместителями, но и четко дать инструкцию как воспроизводить последовательность действий сказки. Это поможет ребенку анализировать основные события и связь между ними. Ребенок делает не то, что ему хочется в данный момент, а то, что нужно для решения задачи – показывает основные действия и события. Введение наглядной модели позволяет детям понять логику сказки.

Творческий этап

Второй этап является уже творческим и направлен на обучение составлению историй, сказок, рассказов самими детьми, используя наглядные модели и схемы. Этот вид деятельности близок детям уже старшего возраста. При организации занятий по составлению описательных рассказов целесообразно использовать схемы или таблицы, структурирующие данный вид высказывания.

Для составления описательных рассказов об игрушках, посуде, одежде, птицах, животных, насекомых, овощах и фруктах, педагоги могут использовать как готовые схемы-модели, так и созданные самостоятельно.

Данные схемы помогают детям самостоятельно определить главные свойства и признаки рассматриваемого предмета, установить последовательность изложения выявленных признаков, обогащают словарный запас детей. Для изготовления таких схем не требуются художественные способности: любой педагог в состоянии нарисовать подобные символические изображения предметов и объектов к выбранному рассказу. Подобные схемы служат своеобразным зрительным планом для создания монологов, помогают детям понять строение и последовательность рассказа, обогатить лексико-грамматическую наполняемость.

Метод наглядного моделирования ориентирован на развитие ребенка с учетом его индивидуальных особенностей. Позволяет педагогу соблюдать принцип личностно-ориентированного подхода к обучению, актуализировать его скрытые возможности, улучшать память, внимание, развивать воображение ребенка, совершенствовать мыслительные процессы (помогает научиться анализировать и синтезировать информацию, сравнивать различные предметы, объекты, явления, абстрагироваться от реальных объектов, конкретизировать детали, обобщать, классифицировать).

Semințele muncii cresc bucurii

Elevii clasei I „A” de la IPÎ Liceul Teoretic „Orizont”, filiala Bălți, coordonați de subsemnata împreună cu Tatiana Trocin, profesoară de muzică, și Olga Levițchi, educator, au organizat o activitate extracurriculară cu genericul „Semințele muncii cresc bucurii”. Evenimentul a transformat sala de clasă într-un mic univers de poveste, unde creativitatea, sensibilitatea și bucuria copilăriei s-au împletit armonios.

Prin declamarea poeziilor pline de emoție, elevii au „semănat”

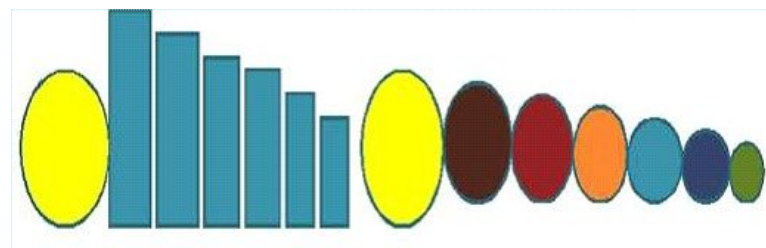
cuvinte calde și sincere. Cântecule melodioase au adunat zâmbete și au creat o atmosferă de sărbătoare, iar scenetele și personajele îndrăgite au dat viață poveștilor copilăriei, demonstrând talentul și implicarea micilor artiști.

Activitatea a evidențiat importanța muncii, curajului și a iubirii – valori cultivate zi de zi în mediul școlar. Împreună, elevi, cadre didactice și părinți au „semănat” aceste semințe prețioase, iar bucuriile au înflorit în ochii copiilor.

Adresăm sincere mulțumiri părinților pentru susținere și implicare. Prin colaborare și dăruire, fiecare moment petrecut împreună se transformă într-o amintire de neuit pentru copii și într-o lecție autentică despre puterea comunității și frumusețea educației realizate cu suflet.

Svetlana CUCOȘ,
învățătoare,
IPÎ Liceul Teoretic
„Orizont”, filiala Bălți

„SĂRMANELE FURNICI” – PRIMA CARTE A UNUI COPIL DE 10 ANI

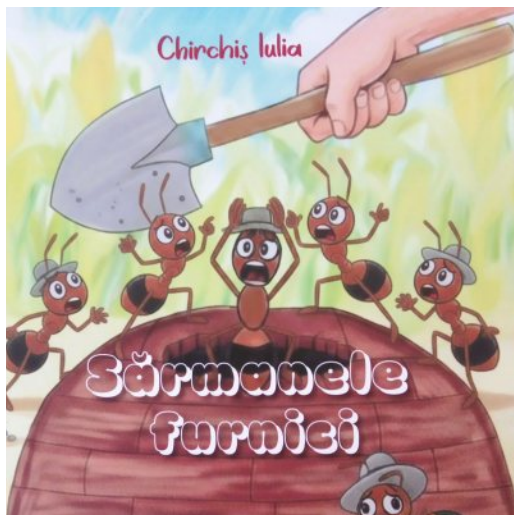
„La vârsta copilăriei tale poți lega apucături și obiceiuri bune sau rele, iar cele pe care le vei dobândi de copil le vei moșteni până la bătrânețea ta”

Dimitrie Cantemir

Trăim timpuri accelerate într-un secol super grăbit, când suntem asaltați în viața cotidiană de avalanșa roboților și a inteligenței artificiale. Însă se cunoaște faptul că orice progres are și regres, adică avantaje și dezavantaje. Oricum, o precauție și un discernământ trebuie să existe în toate faptele și acțiunile noastre. Vorba marelui Eminescu, „Ce e rău și ce e bine, tu te întreabă și socoate...”. Iar copiii de astăzi nu sunt ca cei de altădată. Așa că scrierea unei cărți la o vârstă precoce de 10 ani s-ar părea că nu ar fi cazul să ne mire prea tare. Și totuși Iulia Chirchiș de la Școala Normală „Anatol Poleacov” din Chișinău și-a surprins colegii și tinerii cititori din sectorul Ciocana, când la final de an 2025, la Biblioteca „Transilvania”, împreună cu părinții și-a lansat cartea pentru copii „Sărmanele furnici”.

Dacă până în secolul trecut eram deprinși cu scriitori în vârstă care scriu cărți pentru copii, în timpurile de astăzi tot mai dese sunt cazurile când cărțile pentru copii sunt scrise chiar de copii. Dacă e bine sau nu, timpul va arăta, el e marele judecător și arbitru. Această carte include o poveste modernă sau o istorioară despre aventurile unor furnici, „al căror mușuroi se strică de fiecare dată din diferite motive. Oare vor reuși furnicuțele, într-un final, să-și construiască un mușuroi trainic și Frumos?”. Răspuns la această întrebare, dar și la altele, veți afla citind această carte.

Veți descoperi și alte aventuri din lumea furnicilor, care este una interesantă și plină de mistere. Iar autoarea ne asigură că sunt „Treii motive pentru care veți îndrăgi pe aceste furnici: 1. Sunt simpatice și amuzante; 2. Sunt mereu

descurcărește; 3. Vorbesc politicos una cu alta”. Adică, iată că putem învăța și de la furnici cum să fii amabil.

Cartea începe oarecum surprinzător cu un „Salut”, adică cu

Pe lângă dragostea față de natură și mediul ambiant, cartea cultivă asemenea calități ca dragostea de muncă, solidaritatea, ce-i drept între furnici, dar n-ar fi rău de la ele să învețe și oamenii, implicit copiii: „Alertă! Alertă!/- Ce s-a întâmplat, Lenuța?/- Mușuroiul vecinilor noștri a fost distrus!/- Cum așa?/- Iată așa, trebuie să-i ajutăm./- Bine, hai să pornim”. Mi s-a părut amuzant cum a descris autoarea mersul furnicilor: „Tropa, tropa, tropa – mergeau furnicile să-i ajute pe vecinii lor”. Și involuntar gândul m-a dus la un cântec folk interpretat de Victor Socaciu din România:

un fel de prefață semnată chiar de autoare. Iar lansarea în prezența rudelor, colegilor de clasă a fost una reușită, adică cu semne de bun augur. Să sperăm că acest zbor în lumea mare a literelor va fi unul cu succes. Ca să intrig micii cititori, voi face trimitere la un scurt fragment din capitolul doi al cărții: „Știre de ultimă oră în orașul Furnicar, strada Gândăcel: - Bună ziua, dragi furnicari și furnicuțe! Din păcate, avem vești rele. Astăzi în orașul Furnicar, strada Gândăcel, 24, s-a întâmplat o tragedie. Mușuroiul 24 a fost distrus de către domnul Gicu, în timp ce prășea lanul cu porumb...”

„Tropa, trop prin oraș trecea o căruță și doi cai, tropa, trop...”

Apropo, Iulia a avut norocul și de o ședință tumultuoasă de acordare a autografelor, ce ar putea fi învidiată și de unii scriitori „cu barbă”, cu un rând considerabil al colegilor de clasă care au procurat cartea și s-au ales și cu autografele de rigoare. Startul l-a dat un cititor „mai măricel”, subsemnatul, care sperăm că a fost bun la pocinog, solicitând un autograf pentru el, dar și pentru nepoții ce locuiesc în Franța: „Pentru Liviu și Ileana, și bunelul A., cu drag de la Iulia”. Autoarea a semnat un autograf și pentru biblioteca-gazdă: „Pentru Biblioteca „Transilvania”, cu drag de la Iulia”!

Imaginile din carte au fost generate cu ajutorul AI. Autoarea încheie istorisirea sugestiv și promițător: „Sfârșitul unei povești este mereu începutul alteia. Ne vedem în următoarea istorie!”. E bine că Iulia Chirchiș este talentată, activă, încearcă să facă de toate: muzică, pian, artă decorativă... A practicat dansul, înotul, șahul, studiază limba engleză, are o imaginație debordantă și o fan-tezie bogată, ceea ce a demonstrat cu prisosință în această carte.

Andrei ROMÂN

Săptămâna Lecturii la Liceul Teoretic „Orizont” din Bălți

În contextul Zilei Naționale a Lecturii, marcată anual la 14 februarie, și al comemorării poetului Grigore Vieru, IPF Liceul Teoretic „Orizont” din Bălți a organizat Săptămâna Lecturii – o serie de activități dedicate promovării cărții și cultivării interesului pentru lectură în rândul elevilor.

Pe parcursul întregii săptămâni, instituția a devenit un spațiu al dialogului cu textul scris. Elevii din clasele primare

au început fiecare zi cu „Citatul zilei” și cinci minute de lectură, transformând lectura într-

un ritual zilnic. Clasele I–IX au participat la Maratonul Lecturii „Books are Friends”, iar elevii din ciclul gimnazial au dedicat primele 15 minute ale orelor studiului individual al unei cărți alese.

Activitățile desfășurate au încurajat reflecția, schimbul de idei și apropierea autentică de universul cărților, contribuind

la dezvoltarea competențelor de comunicare și la formarea intelectuală și spirituală a elevilor.

Mesajul care a unit întreaga comunitate școlară a fost unul simplu și profund: lectura ne apropie și ne ajută să creștem împreună.

Alexandru COCETOV,
IPF Liceul Teoretic Orizont,
Bălți

Univers Pedagogic *pro*

Chișinău, MD 2059, str. Doina, nr. 104, et. 2

E-mail: univers2@mail.ru, univers.pedagogic@gmail.com

Tipar: ISFEP „Tipografia Centrală”. Tiraj: 469 ex. Comanda nr. 2753

ECHIPA REDACȚIONALĂ:

REDACTOR-ŞEF	► Oxana Paraşciuc
REDACTOR PRINCIPAL	► Iulian Bogatu
REPORTER	► Silvia Țurcan
CORECTOR	► Elvira Țăgănaș-Pântea
MACHETATOR	► Iurie Babii

Redacția nu corespundează cu autorii, nu recenzează și nu restituie materialele necomandate. Preluarea articolelor și pozelor este posibilă doar cu acordul prealabil al redacției.

INDICE DE ABONARE LA:

„Poșta Moldovei” – PM21741

„Moldpresa Grup” SRL

Abonare online: <https://services.posta.md/abonarea2022#/publication/264>